



Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

7. mai 2020*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EL) nr 1215/2012 – Õigusalane koostöö tsiviilajades – Notarid, kes tegutsevad täitemenetluses algdokumendi põhjal – Menetlus, mis ei ole võistlev – Diskrimineerimiskeelu põhimõte – ELTL artikkel 18 – Õigus õiglasele kohtumenetlusele – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47

Liidetud kohtuasjades C-267/19 ja C-323/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus, Horvaatia) 20. märtsi 2019. aasta (C-267/19) ja 8. aprilli 2019. aasta (C-323/19) otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 28. märtsil ja 18. aprillil 2019, menetlustes

Parking d.o.o.

versus

Sawal d.o.o. (C-267/19)

ja

Interplastics s. r. o.

versus

Letifico d.o.o. (C-323/19),

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president M. Safjan, kohtunikud C. Toader (ettekandja) ja N. Jääskinen,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Parking d.o.o., esindaja: *odvjetnik* M. Kuzmanović,
- Interplastics s.r.o., esindaja: *odvjetnik* M. Praljak,

* Kohtumenetluse keel: horvaadi.

- Horvaatia valitsus, esindaja: G. Vidović Mesarek,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja M. Mataija,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasjad ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad seda, kuidas tõlgendada Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 lõiget 1, ELTL artiklit 18, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT 2012, L 351, lk 1) ning 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuseid Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193).
- 2 Need taotlused on esitatud kahes kohtuasjas, millest esimeses vaidlevad Parking d.o.o. ja Sawal d.o.o. ning teises Interplastics s. r. o. ja Letificio d.o.o. maksmata võlgade sissenõudmise üle.

Õiguslik raamistik

EIÕK

- 3 EIÕK artikli 6 „Õigus õiglasele kohtumenetlusele“ lõikes 1 on sätestatud:

„Igaühel on oma tsiviilõiguste ja -kohustuste või temale esitatud kriminaalsüüdistuse üle otsustamisel õigus õiglasele ja avalikule kohtumenetlusele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus, seaduse alusel moodustatud kohtus. [...]“.

Liidu õigus

Määrus (EÜ) nr 805/2004

- 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (EÜT 2004, L 143, lk 15; ELT eriväljaanne 19/07, lk 38), artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse vaidlustamata nõudeid käsitlevate kohtuotsuste ning ametlike juriidiliste dokumentide suhtes.

Nõue on vaidlustamata kui:

- a) võlgnik on selgesõnaliselt väljendanud oma nõusolekut omaksvõtuga või otsusega, mis on kohtu poolt heaks kiidetud või koostatud kohtumenetluste käigus või
- b) võlgnik ei ole kunagi päritoluliikmesriigi seaduse oluliste menetlustingimustega kooskõlas olevat vastuväidet esitanud või

- c) võlgnik ei ole ilmunud või esindatud vastavat nõuet puudutaval kohtumenetlusel pärast esialgse vastuväite esitamist kohtumenetluse käigus, eeldusel, et nimetatud käitumine võrdub nõude või võlgniku esitatud väidetavate faktide möönmisega vastavalt päritoluriigi seadustele või
- d) võlgnik on oma nõusolekut selgesõnaliselt ametlikus juriidilises dokumendis väljendanud.“

Määrus (EL) nr 1215/2012

- 5 Määruse nr 1215/2012 põhjendustes 4 ja 10 on märgitud:

„(4) Teatavad erinevused kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitlevates siseriiklikes eeskirjades takistavad siseturu häireteta toimimist. Olulised on sätted, millega ühtlustatakse kollisiooninormid kohtualluvuse kohta tsiviil- ja kaubandusajades ning tagatakse, et liikmesriigis tehtud kohtuotsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine oleks kiire ja lihtne.

[...]

(10) Käesoleva määruse reguleerimisala peab hõlmama kõiki peamisi tsiviil- ja kaubandusajade peale teatavate selgelt määratletud asjade[...].“

- 6 Määruse artikli 1 lõikes 1 on kirjas:

„Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusajade suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

- 7 Nimetatud määruse artikli 2 punktis a on „kohtuotsus“ määratletud kui „liikmesriigi kohtu lahend, sealhulgas dekreet, määrus, otsus või täitemäärus, samuti kohtuametniku otsus kohtukulude kohta“.

- 8 Määruse artiklis 3 on ette nähtud:

„Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab „kohus“ järgmisi ametiasutusi asjades, milles neil on pädevus lahendada käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvaid küsimusi:

- a) Ungaris lihtmenetluses tehtud maksekäskude (*fizetési meghagyásos eljárás*) puhul notarit (*közjegyző*),
- b) Rootsis lihtmenetluses tehtud maksekäskude (*betalningsföreläggande*) ja otsustatud elatisabi (*handräckning*) puhul Rootsi täiteametit (*Kronofogdemyndighet*).“

Horvaatia õigus

Täitemenetluse seadus

- 9 Täitemenetluse seaduse (Ovršni zakon, *Narodne novine* nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ja 73/17) artikkel 1 annab notaritele pädevuse viia läbi võlgade sundtäitmist algdokumendi põhjal, väljastades täitekorraldusena kehtiva täitemääruse ilma võlgniku sõnaselge nõusolekuta.
- 10 Täitemenetluse seaduse artikli 57 lõike 1 kohaselt võib täitemenetluse võlgnik esitada algdokumendi põhjal tehtud täitemäärusele vastuväite kaheksapäevase tähtaja jooksul ning käskvekslite ja tšekkidega seotud vaidluste puhul kolmepäevase tähtaja jooksul, välja arvatud juhul, kui ta vaidlustab üksnes menetluskulusid puudutava otsuse.

- 11 Nimetatud seaduse artikli 58 lõikes 3 on ette nähtud:

„Kui täitemäärus vaidlustatakse tervikuna või ainult osas, milles täitemenetluse võlgnikku kohustatakse võlg tasuma, tühistab vastuväidet menetlev kohus täitemääruse osas, milles määratakse sundtäitmine, ja tühistab võetud meetmed, ning menetlus jätkub maksekäsule esitatud vastuväite menetlemist reguleerivate normide kohaselt; juhul kui vaidlus ei allu territoriaalselt sellele kohtule, annab ta asja üle alluvuse järgi õigele kohtule.“

Tsiviilkohtumenetluse seadustik

- 12 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zakon o parničnom postupku, *Narodne novine*, br. 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 70/19) artikkel 446, mis käsitleb maksekäsku, on sõnastatud järgmiselt:

„Kui hagiavalduses on esitatud sissenõutavaks muutunud nõue rahasummade maksmiseks ja kui see nõue on tõendatud hagiavalduse originaalile või tõestatud koopiale lisatud algdokumendiga, teeb kohus kostjale maksekäsu nõude tasumise kohta.

Hageja peab maksekäsu tegemise avalduses välja tooma põhjused, miks ta taotleb maksekäsu tegemist, selle asemel et taotleda täitemääruse tegemist algdokumendi alusel. Kui kohtu hinnangul ei ole hagejal esitatud põhjenduste alusel põhjendatud huvi maksekäsu väljastamise vastu, jätab ta hagi vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata.

Hageja huvi maksekäsu väljastamise vastu loetakse tõendatuks, kui kostja asub välismaal või on algdokumendis osutatud võlale eelnevalt vastu vaielnud.

Kohus teeb maksekäsu, kui hageja ei ole sellist käsku küll hagiavalduses taotlenud, kuid tema avalduse puhul on täidetud kõik maksekäsu tegemise tingimused“.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-267/19

- 13 Horvaatias asutatud äriühing Parking esitas selles liikmesriigis tegutsevale notarile 25. aprillil 2016 avalduse täitemenetluse alustamiseks Sloveenia äriühingu Sawal vastu. See menetlus tugines algdokumendile ehk täpsemalt kontrollitud raamatupidamisregistri väljavõttele, mis tõendas võlanõude olemasolu.
- 14 Notar tegi 23. mail 2016 täitemääruse, millega kohustas Sawali tasuma kaheksapäevase tähtaja jooksul võlanõude, mille suurus oli 100 Horvaatia kunat (HRK) (umbes 15 eurot) koos viivise ja menetluskuludega summas 1741,25 kunat (umbes 260 eurot). Täitemenetluse avaldus ja täitemäärus edastati Sawalile 9. veebruaril 2017.
- 15 Sawal esitas täitemäärusele tähtjaks vastuväite Trgovački sud u Zagrebule (Zagrebi kaubanduskohus, Horvaatia).
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu väitel tuleneb 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsustest Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), et Horvaatias ei saa notareid, kes tegutsevad neile riigisisese õigusega täitemenetluses antud pädevust teostades algdokumendi põhjal, käsitada „kohtutena“ määruste nr 805/2004 ja nr 1215/2012 tähenduses.

- 17 Nimetatud kohus märgib, et menetlus, mis täitemääruse väljastamisele eelnes, ei ole võistlev menetlus, ning eelmises punktis viidatud kohtupraktika kohaselt tegi selle täitemääruse notar, mitte kohus. Seetõttu leiab ta, et tal ei ole võimalik talle esitatud vastuväidet menetleda, sest täitemääruse tegi asutus, kes on selleks ilmselgelt ebapädev, ja see tehti täitemenetluses, mis riivab liidu õiguse aluspõhimõtteid.
- 18 Nimetatud kohtu hinnangul tuleneb eespool viidatud kohtuotsustest ühest küljest, et Horvaatia füüsilisi ja juriidilisi isikuid koheldakse vähem soodsalt kui teiste liikmesriikide füüsilisi ja juriidilisi isikuid, sest Horvaatias notarite väljastatud täitemäärusi ei tunnustata teistes Euroopa Liidu liikmesriikides Euroopa täitekorraldustena määruse nr 805/2004 tähenduses ega kohtuotsustena määruse nr 1215/2012 tähenduses. Selline Horvaatia füüsiliste ja juriidiliste isikute ja teiste liikmesriikide füüsiliste ja juriidiliste isikute erinev kohtlemine kujutab aga endast diskrimineerimist, mis on ELTL artikli 18 kohaselt keelatud.
- 19 Teisest küljest toob eelotsusetaotluse esitanud kohus esile, et notari poolt algdokumendi põhjal läbiviidav täitemenetlus, mis ei ole võistlev, võib endast kujutada ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 47 tagatud õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile rikkumist.
- 20 Peale selle märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Horvaatia kohtutel on erinev praktika küsimuses, mis puudutab notarite pädevust algdokumendi põhjal toimivas täitemenetluses, lähtudes sellest, kas kostja on Horvaatias asuv füüsiline või juriidiline isik või teises liikmesriigis asuv füüsiline või juriidiline isik.
- 21 Neil asjaoludel otsustas Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas EIÕK artikli 6 lõikega 1 ja ELTL artikliga 18 on kooskõlas [selline] riigisisene õigusnorm nagu [täitemenetluse seaduse] artikkel 1, mis annab notaritele pädevuse võlanõuete sundtäitmiseks algdokumendi põhjal, väljastades täitemääruse kui täitekorralduse ilma [Horvaatias] asuva juriidilisest isikust võlgniku sõnaselge nõusolekuta, võttes arvesse [9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuseid Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)]?

2. Kas [9. märtsi 2017. aasta kohtuotsustes Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)] antud tõlgendust saab kohaldada [käesolevas] kohtuasjas [...], ning täpsemalt, kas määrust nr 1215/2012 tuleb tõlgendada selliselt, et Horvaatias ei saa notareid, kes algdokumendile tuginedes tegutsevad neile riigisisese õigusega antud pädevust teostades täitemenetluses, kus täitemenetluse võlgnik on teises Euroopa Liidu liikmesriigis asuv juriidiline isik, käsitada selle määruse tähenduses „kohtutena“?

Kohtuasi C-323/19

- 22 Slovakkias asutatud Interplastics esitas 4. veebruaril 2019 Horvaatias tegutsevale notarile avalduse alustada täitemenetlust Horvaatias asutatud äriühingu Letificio suhtes algdokumendi põhjal ehk täpsemalt rea 11. detsembril 2018 väljastatud arvete põhjal, mis tõendavad, et Interplasticsil on Letificio vastu 17 700 euro suurune nõue, mis kuulub tasumisele Horvaatia kunades ja millele lisandub seadusjärgse määraga viivis ning menetluskulud 7210,80 kunat (umbes 968 eurot).
- 23 Notar tegi samal päeval täitemääruse, millega kohustas Letificio tasuma nõudes nimetatud summa kaheksapäevase tähtaja jooksul. Täitemenetluse avaldus ja täitemäärus edastati Letificole 13. veebruaril 2019.
- 24 Letificio esitas täitemäärusele tähtajaks vastuväite, milles vaidlustas nii nõude aluse kui ka summa.

- 25 Kuna Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) tekkisid samad kahtlused kui kohtuasjas C-267/19, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule samad eelotsuse küsimused, mis nimetatud kohtuasjas.
- 26 Euroopa Kohtu presidendi 27. mai 2019. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-267/19 ja C-323/19 ühiseks kirjalikuks menetlemiseks ja kohtuotsuse tegemiseks.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Euroopa Kohtu pädevus

- 27 Selleks et teha kindlaks, kas Euroopa Kohtul on pädevus vastata eelotsuse küsimustele, tuleb kontrollida, kas põhikohtuasjadel on seos liidu õigusega. Selle kohta tuleb märkida, et sama moodi nagu kohtuasjas, milles tehti 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), on eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud kaks vastuväidet täitemäärustele, mille on teinud notarid võlgade sissenõudmise eesmärgil.
- 28 Juhul, kui kohaldamisele kuulub määrus nr 1215/2012, tehakse niisuguse vastuväite menetluse tulemusel põhimõtteliselt kohtuotsus, mida teises liikmesriigis on võimalik tunnustada ja täita. Seega võib nimetatud määruse kohaldatavus käesoleval juhul olla see seos liidu õigusega, millest tuleneb Euroopa Kohtu pädevus vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele (vt selle kohta 25. mai 2016. aasta kohtuotsus Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, punkt 44).
- 29 Selle kohta tuleb esiteks märkida, et selliste võlanõuete puhul, nagu on kõne all põhikohtuasjades, on sisuliselt tegemist „tsiviil- ja kaubandusajadega“ määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 30 Mis teiseks puudutab välismaist elementi, mille esinemine on selle määruse kohaldatavuse eeltingimus (vt selle kohta 14. novembri 2013. aasta kohtuotsus Maletic, C-478/12, EU:C:2013:735, punkt 26), siis olgu märgitud, et kohtuasjas C-267/19 on täitemenetluse võlgniku asukoht Sloveenias. Kohtuasjas C-323/19 on jällegi täitemenetluse sissenõudja see, kelle asukoht on muus liikmesriigis kui Horvaatias, antud juhul Slovakkias, kusjuures muud kohtuasja asjaolud jäävad esmapilgul Horvaatia piiresse.
- 31 Seetõttu küsib Euroopa Komisjon – seadmata küll otsesõnu kahtluse alla Euroopa Kohtu pädevust asjaolu tõttu, et viimati nimetatud kohtuasjas puudub välismaine element –, kas määrus nr 1215/2012 on kohaldatav juhul, kui ainult täitemenetluse sissenõudja asub muus kui kohtu asukoha liikmesriigis.
- 32 Sellega seoses tuleb märkida, et kontrollides, kas teatav õigussuhe on rahvusvaheline, on Euroopa Kohus oma kohtupraktikas korduvalt viidanud „poolte alalisele elu- või asukohale“, sõltumata sellest, millises rollis nad menetluses osalevad (vt selle kohta 1. märtsi 2005. aasta kohtuotsus Owusu, C-281/02, EU:C:2005:120, punktid 25 ja 26).
- 33 Kuigi määruses nr 1215/2012 ei ole mõistet „piiriülene kohtuvaidlus“ määratletud, olgugi et selle põhjendustes 3 ja 26 on seda mainitud, tuleb märkida, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus (ELT 2006, L 399, lk 1), artikli 3 lõikes 1 on samaväärne mõiste „piiriülene juhtum“ määratletud kui juhtum, mille korral vähemalt ühe poole alaline elu- või asukoht või peamine elukoht on muus liikmesriigis kui see, kus asub avaldust menetlev kohus.
- 34 Selle sätte alusel on Euroopa Kohus otsustanud, et juhul, kui maksekäsumenetluses nõude esitanu asukoht on muus liikmesriigis kui see, kus asub avaldusega tegelev kohus, on vaidlus piiriülene ja kuulub seega määruse nr 1896/2006 kohaldamisalasse (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Bondora, C-453/18 ja C-494/18, EU:C:2019:1118, punkt 35).

- 35 Selline määruse nr 1896/2006 artikli 3 lõike 1 tõlgendus aitab põhimõtteliselt ühtlasi määruse nr 1215/2012 kohaldatavuse väljaselgitamiseks kindlaks teha, kas vaidlus on piiriülene, ja seega kas esineb välismaine element. Kuna mõlemad määrused kuuluvad õiguslase koostöö valdkonda piiriülese toimega tsiviilasjades, on nimelt vaja liidu seadusandja poolt nendes kasutatud võrdväärseid mõisteid ühtviisi tõlgendada.
- 36 Eelnevast tuleneb, et määrus nr 1215/2012 on kohaldatav mõlemas põhikohtuasjas ja seob seega need kohtuasjad liidu õigusega.
- 37 Samuti tuleb tõdeda, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused puudutavad osaliselt EIÕK artikli 6 lõiget 1, vastab see säte sisuliselt harta artiklile 47, mida Euroopa Kohus on harta artikli 51 lõike 1 sätteid arvestades pädev analüüsima, kui liikmesriigid kohaldavad liidu õigust (vt selle kohta 11. aprilli 2019. aasta kohtumäärus Hrvatska radiotelevizija, C-657/18, ei avaldata, EU:C:2019:304, punkt 28).
- 38 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtul, kelle menetluses on määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse kuuluvad kohtuasjad, tekkinud küsimus, kas liikmesriigi õigusnormid, mis annavad notaritele pädevuse teha algdokumendi põhjal täitemäärusi täitemenetlustes, mis toimuvad enne kohtumenetlust, võivad kahjustada liidu õiguse aluspõhimõtteid, eelkõige ELTL artiklis 18 ette nähtud diskrimineerimiskeelu põhimõtet ja harta artiklis 47 ette nähtud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile.
- 39 Kuna kõnealuste riigisiseste õigusnormide kooskõla liidu õiguse aluspõhimõtetega võib eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul avaldada – kas või kaudset – mõju notari tehtud täitemäärusele esitatud vastuväite menetluses selle kohtu poolt tehtud otsuste tunnustamisele ja täitmisele teistes liikmesriikides, on Euroopa Kohus pädev analüüsima eelotsuse küsimusi harta artikli 47 ja ELTL artikli 18 seisukohalt.

Sisulised küsimused

- 40 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses on Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule vajalik vastus, mis võimaldaks viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul talle esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (vt 4. septembri 2014. aasta kohtuotsus *eco cosmetics* ja *Raiffeisenbank St. Georgen*, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, punkt 32, ning 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus *Instituto Nacional de la Seguridad Social (emade pensionilisa)*, C-450/18, EU:C:2019:1075, punkt 25).
- 41 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarviliku vastuse andmiseks tuleb seoses nimetatud kohtu viitega 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsusele *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) täheldada, et selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasi puudutas määrust nr 805/2004. Käesoleval juhul ei ole aga kummagi asjasse puutuva nõude puhul tegemist „vaidlustamata“ nõudega selle määruse artikli 3 tähenduses, sest mõlema vastu on nimetatud kohtule esitatud vastuväide. Järelikult ei ole määrus nr 805/2004 *ratione materiae* kohaldatav.
- 42 Seetõttu tuleb eelotsust taotleva kohtu esitatud kahte küsimust, mida saab analüüsida koos, mõista nii, et sisuliselt on nende eesmärk välja selgitada, kas juhul, kui nimetatud kohtu tehtavad otsused kuuluvad määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse, tuleb ELTL artiklit 18 ja harta artiklit 47 tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis annavad notaritele, kes tegutsevad neile täitemenetluses antud pädevust teostades, õiguse teha algdokumendi põhjal täitemäärusi, mida nähtuvalt 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsusest *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) ei saa teises liikmesriigis tunnustada ja täita.

- 43 Viimati nimetatud kohtuotsuse ulatuse kohta tuleb kõigepealt täpsustada, et Euroopa Kohtu otsus puudutas ainult seda, kas notareid, kes tegutsevad neile täitemenetluse seadusega antud pädevust teostades täitemenetlustes algdokumendi põhjal, saab käsitada „kohtuna“, ja kas seetõttu saab sellistes menetlustes tehtud määrusi määruse nr 1215/2012 alusel tunnustada ja täita, kuid ei seadnud Horvaatia õiguskorra eripära sellest aspektist kahtluse alla.
- 44 Kõnealuses kohtuotsuses ei teinud Euroopa Kohus siiski otsust nende notarite pädevuse kohta teha täitemenetlustes täitemäärusi, ega asunud seisukohale, et seda liiki menetluste kasutamine on määruse nr 1215/2012 alusel keelatud.
- 45 Mis kõigepealt puudutab ELTL artiklit 18, mis on käesolevas asjas kohaldatav, sest puuduvad muud erisätted, mis käsitleks diskrimineerimiskeeldu määruse nr 1215/2012 kohaldamisel, siis seoses selle artikli tõlgendamisega tuleb alustuseks tõdeda, et täitemenetluse seadus ei näe ette erinevat kohtlemist koda- või riikkondsuse kriteeriumi alusel.
- 46 Nähtuvalt Euroopa Kohtu käsutuses oleva toimiku materjalidest peab täitemenetluse sissenõudja, olenemata sellest, kas ta on resident või mitteresident, juriidiline või füüsiline isik, pöörduma notari poole täitemääruse saamiseks algdokumendi põhjal. Selliste menetluste tulemusel tehtud määrusi ei tunnustata ega täideta teises liikmesriigis määruse nr 1215/2012 alusel, olenemata poolte koda- või riikkondsuse kriteeriumist.
- 47 Järgmiseks, seda järeldust ei väära asjaolu, et selles määruses ette nähtud tunnustamise ja täitmise kord laieneb määrustele, mille on teinud teiste liikmesriikide notarid, keda määruse nr 1215/2012 artikli 3 kohaselt käsitatakse sõnaselgelt „kohtuna“.
- 48 See, kuidas erinevates liikmesriikides notareid käsitatakse, on seotud nende riikide õiguskordade eripäraga ning – nagu rõhutas ka komisjon oma kirjalikes seisukohtades – määrus nr 1215/2012 ei ole seatud ette kirjutama, kuidas täpselt riigi kohtusüsteem peab olema korraldatud. Selle määruse põhjendusest 4 ilmneb nimelt, et määruse eesmärk on ühtlustada kollisiooninormid kohtualluvuse kohta tsiviil- ja kaubandusasjades, et tagada liikmesriigis tehtud kohtuotsuste kiire ja lihtne tunnustamine ja täitmine (9. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, punkt 50).
- 49 Mis viimaseks puudutab pöördiskrimineerimist, mille kohta eelotsust taotleb kohus on küsimuse esitanud, siis selle määrusega kehtestatud süsteemi kohaselt tunnustavad ja täidavad liikmesriigid teiste liikmesriikide kohtute poolt tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud kohtuotsuseid, juhul kui selles määruses sätestatud tingimused on täidetud. Kuna aga Euroopa Kohus otsustas 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuses Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), et notarite poolt täitemenetluses tehtud määrused ei ole tehtud kohtu poolt selle määruse tähenduses, siis ei saa neid määrusi pidada „kohtuotsusteks“ nimetatud määruse artikli 2 punkti a tähenduses, ja need ei saa selle määruse alusel liikuda, kusjuures see olukord ei kujuta endast pöördiskrimineerimist (vt selle kohta 6. novembri 2019. aasta kohtumäärus EOS Matrix, C-234/19, ei avaldata, EU:C:2019:986, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Olgu lisatud, et nagu nähtub Horvaatia valitsuse esitatud seisukohtadest, on Horvaatia õiguskorras olemas alternatiivsed õiguskaitsevahendid ehk täpsemalt kohtus toimuv maksekäsumenetlus, mis võimaldavad kõrvaldada võimalikud vajakajäämised, mis tekivad sellest, et notaritele on antud pädevus teha täitemenetluses täitemäärusi. Horvaatia valitsus märgib selle kohta, et kuigi võimalus seda õiguskaitsevahendit kasutada sõltub vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 446 teisele lõigule tingimusest, et isikul peab olema huvi esitada selles menetluses hagi, on sama artikli kolmandas lõigus sätestatud, et sellise huvi olemasolu eeldatakse, kui kostja elu- või asukoht on välismaal. Liikmesriigi kohus peab seda aspekti kontrollima.

- 51 Mis teiseks puudutab harta artikli 47 tõlgendust, siis eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et notari poolt algdokumendi põhjal läbiviidav täitemenetlus, mis ei ole võistlev, kujutab endast õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile rikkumist.
- 52 Selle kohta tuleb märkida, et kuigi Euroopa Kohus sedastas 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuse Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) punktis 58, et kui Horvaatias vaatab notar läbi avalduse väljastada algdokumendi põhjal täitemäärus, ei toimu see võistlevas menetluses, tõdes ta samas, et tagatud on võimalus pöörduda kohtusse, kuna notarite tegevus neile täitemenetluses antud pädevuse teostamisel on kontrollitav kohtu poolt, kellele võlgnik saab esitada vastuväite notari tehtud täitemäärusele.
- 53 Seega ei saa asjaolust, et algdokumendi põhjal läbiviidav täitemenetlus ei ole võistlev, järeldada, et selles menetluses rikutakse harta artiklit 47, ning eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole esitanud ka muid asjaolusid, mis taolist järeldust kinnitaks.
- 54 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et ELTL artiklit 18 ja harta artiklit 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis annavad notaritele, kes tegutsevad neile täitemenetluses antud pädevust teostades, õiguse teha algdokumendi põhjal täitemäärusi, mida nähtuvalt 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsusest Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) ei saa teises liikmesriigis tunnustada ega täita.

Kohtukulud

- 55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

ELTL artiklit 18 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis annavad notaritele, kes tegutsevad neile täitemenetluses antud pädevust teostades, õiguse teha algdokumendi põhjal täitemäärusi, mida nähtuvalt 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsusest Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) ei saa teises liikmesriigis tunnustada ega täita.

Allkirjad